

הכנסת השתים עשרה

הצעת חוק של חבר הכנסת צ'רלי ביטון

תתש"ד

חוק זכויות, הקלות ופטורים, התשנ"א-1991

1. איסור הקלות ללא קריטריונים
לא יהיה תוקף לכל חיקוק ולכל הוראה על-פיה, במידה שהם מעניקים זכות, הקלה או פטור (להלן - הקלות) בתחומים המנויים בסעיף 2 אלא אם נתקו או ניתנו על-פי אמות-המידה והעקרונות (להלן - קריטריונים) שנקבעו בחוק זה.
2. תחומי ההקלות
ואלה התחומים שבהם יתולו הקריטריונים:
(1) סיוע בדיור ובשיכון;
(2) סיוע בתעסוקה;
(3) סיוע בחינוך ובלימודים;
(4) הקלות במיסים עירוניים, באגרות, בהיטלים או במסים ממשלתיים (להלן - מיסוי ואגרות).
3. קביעת קריטריונים
ואלה הקריטריונים שעל-פיהם יש לקבוע הקלות:
(1) ההכנסה של הזכאי ובן זוגו;
(2) מצבו המשפחתי, הבריאותי והנפשי של הזכאי, וגילו;
(3) מקום מגורים ביישוב פיתוח, באיזור ספר, בשכונת שיקום וכדומה.
4. שמירה
האמור בחוק זה לא יחול -
(1) על הסיוע הניתן לעולים חדשים במסגרת "טל הקליטה" בלבד;
(2) על הקלות שנקבעו בחוק אזור סחר חפשי באילת (פטורים בהנחות ממיסים), התשמ"ה-1985 (1).

1846

5. תחילתו של חוק זה בתום ששה חדשים מפרסומו (להלן - מועד התחילה), ואולם מי שהגיש בקשה ועמד בכל התנאים שנקבעו לפי כל חיקוק שנשלל תקפו לפי חוק זה או מכוחו, או שאושרה זכאותו לפי חיקוק כאמור, או שהחל לקבל הקלה לפי חיקוק כאמור לפני למועד התחילה - (1) אם היתה זו הקלה עיתית - ימשיך לקבלה ששה חדשים לאחר מועד התחילה;

(2) אם היתה זו הקלה חד-פעמית - יקבל אותה ובלבד שניתן לתת אותה לו תוך ששה חדשים ממועד התחילה.

6. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

1. ס"ח התשמ"ה, עמ' 204.

דברי הסבר

באחרונה אנו עדים לעשרות חוקים, תקנות וכללים המעניקים זכויות, פטורים, הנחות, הקלות והטבות לעולים חדשים, לבחורי ישיבות, לתושבי התנחלויות ועוד ציבורים ואוכלוסיות כיוצא באלה.

לפי חוקים אלה מוענקים כספי ציבור וזכויות כאלה ללא הבחנה בין בעלי מעמד כלכלי איתן לבין חלשים ונזקקים; ללא הבחנה בין קשישים וגימלאים לבין אנשים במיטב שנותיהם ובריאותם; ללא הבחנה בין אוכלוסיות מצוקה, ביישובי פיתוח וספר ובשכונות לבין אוכלוסיות חזקות באזורים ובשכונות מגורים מבוססים.

הענקת זכויות וכספי ציבור כאמור לפי קריטריונים שאינם שווים, הוגנים וסבירים מנוגדת גם להחלטות של בג"צ בעניין זה, לעקרונות מוסר וצדק ולעקרונות של מינהל ומימשל תקינים.

בהצעת החוק הזו נשמרות זכויותיהם של עולים חדשים המוענקות בסל-קליטה הראשוני הניתן להם מיד עם הגיעם ארצה. מעבר לאותו סל-קליטה, אין כל הצדקה להעדיף עולים חדשים על-פני אזרחים ותיקים הסובלים זה עשרות שנים מחוסר דיור, מאבטלה ומקשיים בחינוך ובלימודים ומתקשים לסיים את החודש בגלל אגרות והיטלים למיניהם.

למשל, עולים חדשים פטורים מתשלום אגרת טלויזיה ורדיו לשלוש שנים מיום עלותם ארצה, אך קשישים ומקבלי הבטחת הכנסה - זכאים לפטור של מחצית האגרה בלבד; מדוע?

ועוד בנושא הכאוב ביותר, סיוע בדיור: מדוע זכאי עולה חדש לסיוע בדיור יותר מאזרח ותיק חסר דיור; מה פשעו של הוותיק שהוא מקבל הלוואת משכנתא רק כמחצית מעולה חדש ובתנאים פחות טובים של ריבית, הצמדה והחזר?

ובתחום שונה - הסיוע לתלמידי ישיבות, לפי קריטריונים לא ברורים, שקשורים רק בסיבות פוליטיות-קואליציוניות, ואינו עומד בשום קנה מידה ממלכתי ומוסרי.

לפי החוק המוצע יקבלו גם עולים חדשים וגם בחורי ישיבות, כמו כלל הציבור, סיוע בתחומים האמורים, אבל לפי קני-מידה הוגנים, צודקים ורלוונטיים. בחוק נכללו הוראות מעבר הבאות להבטיח כי בתוך פרק זמן של כשנה לא יישללו מזכאים הקלות שניתנו להם לפני תחילת החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שלחן הכנסת ביום
כ"א בסיון התשנ"א - 3.6.91